No. 1044. 1850.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 6,00; voor de buitensteden f 8,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 24 SEPTEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen f 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 23 September.

Wij hebben geen zoogenaamd *zakelijk* verslag willen geven van de handelingen van het Letterkundig Congres, dat hier ter stede gehouden is. Wij hebben een zoodanig verslag niet willen geven, omdat niets beter geschikt is om parlementaire, wetenschappelijke en letterkundige mededeelingen en discussiën tot onkenbaarheid toe te verminken, dan zulke korte inhoudsopgaven Die met het zamenvatten van haren inhoud belast zijn, kunnen zoo ligt door de schittering der geïmproviseerde rede als bedwelmd raken, en te gemakkelijker hunne hand werkeloos laten, naarmate zij aandachtiger aan de lippen hangen van den welsprekenden redenaar. Vandaar waarschijnlijk dat in die bladen, die een zoogenaamd *zakelijk* verslag van de handelingen van het Congres gegeven hebben, slechts in de meest algemeene en minst karakteriserende uitdrukkingen melding wordt gemaakt van de improvisatie des hoogleeraars M. des Amorie van der Hoeven. Die *zakelijke* verslagen zijn ook daarom weinig geschikt om als in een spiegel, het getrouwe beeld van het verbandelde en gedebatteerde terug te geven, omdat zij slechts de weerglans zijn van den indruk, dien het op den geest van den verslaggever gemaakt heeft, en diens geest of ongevoelig kan zijn voor de eene of andere orde van denkbeelden, of in die mate door vooroordeelen en partijzucht kan beneveld zijn, dat het gesprokene of in 't geheel niet of niet dan in vervalschte en onzuivere omtrekken, kan teruggegeven worden. Van zulke verdraaide voorstelling van het op 't Congres verhandelde, waren vele voorbeelden bij te brengen, van het uit partijgeest algeheel verzwijgen van een vast niet onbelangrijk punt hebben wij bereids een luidsprekend voorbeeld aangevoerd.

Liever dus dan ons aan die onnaauwkeurigheid van mededeeling bloot te stellen; liever dan gevaar te loopen door onvolledige en onjuiste aanwijzingen het oordeel van onze lezers betreffende den geest en de verrigtingen van het thans gesloten letterkundig Congres op een dwaalspoor te brengen, willen wij de uitgave afwachten van de handelingen van het Congres, die eerdaags het licht zullen zien. Alsdan, met de stukken vóór ons, kunnen wij regt laten wedervaren aan al hetgeen het Congres belangrijks mag opgeleverd hebben; en wij zullen dan ook beter in staat gesteld zijn, om op *dit* punt ons oordeel te vestigen, of datgene, waarmede het Congres zich meer bepaaldelijk heeft bezig gehouden, de kiem in zich bevat van eenen oogst van linguistische en litteraire vruchten, rijk genoeg, om de moeite en opofferingen te loonen aan het houden van zoodanige Congressen verbonden. Van het beantwoorden dezer laatste vraag zal het afhangen, of wij aan de letterkundige Congressen een lang leven of een spoedigen dood zullen mogen voorspellen.

Intusschen, ofschoon wij alle mededeelingen en alle oordeelvellingen nopens de werkzaamheden van het Congres wenschen terug te houden, totdat wij ons deswege op zijne gedrukte handelingen zullen kunnen beroepen, — mogen wij echter nu reeds onze gedachten laten gaan over een paar punten, welke niet onmiddellijk met de handelingen van het letterkundig Congres in verband staan, maar daarom toch niet minder de levendige belangstelling overwaardig zijn niet slechts van letterkundigen, maar evenzeer, vooral wat het tweede dier punten betreft, van alle politieke mannen.

Het eerste door ons bedoelde punt is dit:

Buiten de kleine, doch tegenwoordig levendig bewogen wereld der taalgeleerden, waartoe wij dat *genus irritabile* vergunning vragen voor een oogenblik ook de klasse der schoolonderwijzers te mogen betrekken, buiten die kleine wereld is de *spelling* onzer moedertaal een onderwerp, dat weinig of in 't geheel niet de aandacht tot zich trekt. Namens het aanzienlijk getal Nederlanders, die niet tot den kring der taalmannen *ex professo* behooren, vragen wij er hun vergeving voor: wij spellen er maar zoo op toe, gelijk ons dat in de school geleerd en voorgepreekt is geworden en zijn zelfs — *horribile dictu!* — op de geslachten der zelfstandige naamwoorden dan nog niet eens zoo vast, om, zonder hulp van het woordenboek, er altijd zeker van te zijn of wij een mannelijk dan wel een vrouwelijk lidwoord te bezigen hebben.

Wat den schrijver dezer regelen betreft, oplettend gemaakt, ter gelegenheid van het Congres, op hetgeen de tegenwoordige spelling onzer moedertaal behartigingswaardigs heeft, ook nog behalve de spelling-zelve, ook nog behalve de *g* voor de *ch*, en het inconsequente en ongelijkmatige van nu een *g* en dan eens eene *ch* voor de scherpe sluitconsonant te bezigen, — wat den schrijver dezer regelen betreft, hij doet gaarne aan de taalgeleerden *amende honorable* wegens deze onachtzaamheid, waaraan hij zich ten opzigte van het punt der spelling heeft schuldig gemaakt. Men versta hem intusschen wél. Met zijne achting voor allen en hartelijke vriendschap voor een enkele van hen, die van de taalstudie het gezette onderwerp hunner nasporingen gemaakt hebben, is hij er nog niet aan toe, op hun voetspoor, zich aan de oplossing van zulke netelige vraagstukken te gaan wagen, als waarmede zij zich bezig houden — *non omnibus contingit adire Corinthum!* — het doet hem echter leed, dat hij tot dus verre verzuimd heeft die éene zijde der kwestie, waarop ter gelegenheid van het Congres zijne aandacht is gevestigd, in 't oog te vatten, die hem op zijn standpunt meest belangrijk toeschijnt, en welke voortaan, naar hij durft vertrouwen, aan zijne opmerkzaamheid evenmin zal ontsnappen als elke andere revolutionnaire aanmatiging van den Staat.

Want *dat* is het wat met zonneklaarheid thans een elk in 't oog springt, dat de spelling, waarvan twee geslachten van Nederlanders zich de gedweeë volgelingen betoonen, niets anders is dan een der vele hun opgedrongen bastaarttelgen van revolutionnaire Staats-willekeur. Zoo blijkt het, dat die Staats-willekeur zich niet slechts krachtig deed gelden in diep doortastende aangelegenheden van beslissenden aard, als bijv. het onderwijs en de opvoeding der jeugd, maar zelfs in het betrekkelijk geringe, in de *spelling* zelfs der taal.

Hoe toch is die spelling in 't leven gekomen? Hoe heeft zij zich tot den huidigen dag weten te handhaven?

Niets curieuser dan de oorsprong der zoogenaamde eenparige spelling. Men kan het proces-verbaal daarvan lezen bij Siegenbeek. Het was ten tijde van het patriotjespelen. Men had toen eene constitutie, die uitging van het erkende beginsel, dat het *geluk* der burgers het doel was van den Staat. De Staat had zich derhalve in te laten met alles wat tot hun geluk kan bijdragen: dus ook met de spelling. Zoo ten minste begrepen het de Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, die van de spellingskwestie zoowel als van de onderwijskwestie *hare* kwestie gemaakt had, *de Bataafsche Maatschappij van Taal- en Dichtkunde, de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden*, en de agent van *Nationale* opvoeding, de burger J. H. van der Palm. Men moet het bij Siegenbeek nalezen, hoe aardig die maatschappijen, met den agent der *nationale* opvoeding er bij, die spellingskwestie opknapten. Toen *de Bataafsche Maatschappij* wakker gemaakt door het *Nut*, zich de zaak aantrok, was zij in goede handen en had het *Nut* er zich verder niet mede in te laten. En wat deed toen die maatschappij, aan welke zij zoo goed was toevertrouwd? Die benoemde eene commissie van zes patriotten; en die zes patriotten, in commissie vergaderd, achtten het 't beste de hun opgedragen taak maar onder zich te verdeelen, ten gevolge waarvan zij Siegenbeek aanstelden om eene Verhandeling over de Nederduitsche spelling te schrijven, en Weiland, om eene Nederduitsche spraakkunst te schrijven en een woordenboek te verzamelen. En toen die beide burgers een punctum gehad hadden op de laatste bladzijde van hunne Verhandeling en Spraakkunst, werden hunne beslissingen en regels heel fraai gevonden door de *Bataafsche Maatschappij*, door die *der Nederlandsche Letterkunde*, en door den burger van der Palm, die inmiddels zijn titel van agent verwisseld had met dien van lid van den raad van Binnenlandsche zaken, en haastte zich het staatsbewind der Bataafsche republiek, op voordragt van den burger van der Palm, te besluiten, dat de Verhandeling en de Spraakkunst der burgers Siegenbeek en Weiland zouden uitgegeven worden, »in naam en op last van het staatsbewind der Bataafsche republiek;" dat »de spelling daarbij aangeprezen, zal worden aangenomen en gevolgd in alle gedrukte stukken, welke door de Kanzelarij van het Staatsbewind, en aan de Bureaux van alle Nationale Collegien, ondergeschikt aan het Staatsbewind, mitsgaders op het Bureau van den Commissaris van het Staatsbewind, gecommitteerd tot de, door de Franschen aan deze Republiek gecedeerde Landen, worden uitgegeven, met uitnoodiging tevens aan het Wetgevend Ligchaam, Nationale Rekenkamer, Nationaal Geregtshof, Nationaal Syndicaat, en de respective Departementale Besturen, om de bij gemelde Verhandeling voorgestelde Spelling in hunne Bureaux te introduceren en doen volgen;" dat, eindelijk, »dezelve spelling zal worden gevolgd en in acht genomen in alle onderwijsboeken, welke van Landswege, ten dienste der scholen, zullen worden uitgegeven, met aanschrijving aan alle schoolopzieners, om hunne beste pogingen aan te wenden, ten einde deze spelling alom in de scholen worde geadopteerd." En zoo zijn wij aan de eenparige spelling gekomen; en zoo is het kunnen gebeuren, dat die eenparige spelling, trots alle schokken en staatsberoeringen, zich heeft kunnen handhaven tot den huidigen dag, zóó zelfs, dat wie maar heur gezag in twijfel durft trekken, groot gevaar loopt van voor een aanmatigenden en waanwijzen dwaas uitgemaakt te worden. Onder goedkeuring van den burger van der Palm, heeft nu immers eens en voor altijd het staatsbewind der Bataafsche republiek bepaald, dat de burgers Siegenbeek en Weiland en die andere burgers van het *Nut* en van de *Bataafsche Maatschappij* het beter wisten dan iemand; dat hunne wijsheid in de scholen moest voortgeplant worden — en nu mag Bilderdijk met alle diepergaande taalgeleerden tegen de Siegenbeeksche tyrannij opkomen, 't is alles te vergeefs; 't is te vergeefs dat men zich beroept op het grondwezen der taal, op de wetten der etymologie, dat men de inconsequentie van het opgedrongen stelsel aanwijst — de onschendbaarheid der Siegenbeeksche spelling is zoo krachtig door het gelijktijdig op staatsgezag ingevoerde onderwijsstelsel gewaarborgd, dat, zoo lang dit blijft onder het *dominium altum* van den Staat, er niet aan te denken valt, het juk te verbreken en de levende taal in hare geschonden regten te herstellen.

In dit opzigt is uit dien hoofde de spellingskwestie voor ons behartingswaardig: dat zij zamenhangt en innig verbonden is met die van het tegenwoordig overheerschende schoolstelsel. Gelijk het slaken van de banden van het onderwijs bevorderlijk kan zijn in hooge mate aan de opwekking van het leven der nu tot doodsche eenvormigheid veroordeelde taal; zoo kan het niet missen of wederkeerig zal de grondiger beoefening der taal bijdragen tot verbreking van de levenlooze eenvormigheid der tegenwoordige schoolheerschappij. De spelling en het onderwijs van thans leven van hunne wederzijdsche ondersteuning. Verbreek de tyrannij ten aanzien van het eene, en het andere is niet zonder er de gevolgen van te ondervinden. Zij zijn als de Siameesche tweeling. Alle pogingen derhalve, welke aangewend worden om het Staatsdespotisme, gelijk het sedert het Staatsbewind der Bataafsche republiek op de taal toegepast wordt, te fnuiken, worden door ons, met het oog op de belangen van het onderwijs, van ganscher harte toegejuicht.

Het tweede punt, dat wij, naar aanleiding van het gehouden letterkundig Congres, even wenschen aan te roeren, is dit:

Eene aantrekking tusschen Zuid- en Noord-Nederland; een zoeken en streven naar vereenigde zamenwerking tusschen hen, als welke thans openbaar zijn, is sinds de vestiging van de republiek der Vereenigde Nederlanders, is sedert bijna 300 jaren niet waargenomen. Er was een tijd, dat men geen onderscheid kende tusschen Zuid en Noord. Zij waren één stam, uit éénen wortel opgeschoten. De bliksems der Hervorming zijn op dien stam geslagen en hebben dien in tweeën gespleten, zonder echter aan den wortel te schaden. Verdeeld intusschen waren de van een gescheurde deelen van den stam; en, al beproefde de hand der Europesche Mogendheden die beide deelen in een met geweld meer dan met overleg aangelegden band te vereenigen — het

mogt niet baten; die beide eenmaal van een gespleten deelen wilden niet meer verbonden zijn, en weldra sprong de band uiteen, die hen zaamgesloten hield.

Is er thans eene drie eeuwen lang sluimerende kracht in den gespaard gebleven wortel van den Noordelijken en Zuidelijken stam werkzaam, die nieuwe levenssappen verspreidt, en tot eene natuurlijke toenadering en zamen hechting voorbereidt van wat zoo lang verdeeld was?

Van welken aard is deze kracht?

Onder welke omstandigheden openbaart zij hare werkdadigheid?

Heeft het beginsel uitgewerkt, dat de Nederlanden van Karel V verscheurde?

Geen politiek mensch, die deze beschouwingen zijner aandacht zal onwaardig keuren.

Daarbij vergete men niet, dat verborgen zijn de raadsbesluiten van God.

Wij bewegen ons; God leidt ons.

Herstemming voor de Provinciale Staten.

Zeeland. — Zierikzee (distrikt II). Verkozen de heeren: *Jhr. W. D. de Jonge*, *W. J. van Voorst Calshoek*, *C. van der Stolpe* en *J. van der Have Cz.* — Uitgevallen zijn de kandidaten Jhr. J. C. van Casembroot, Mr. J. W. D. van Dongen, Mr. R. C. Cau en Jhr. K. W. de Jonge.

Sluis (distrikt IV). Verkozen de heeren: *S. H. van Diggelen*, *A. de Smidt*, *L. van den Berg*, *P. W. Steenkamp*, *H. G. Hammacher*, *J. A. Blankert*. Uitgevallen zijn de heeren: C. F. Pauwels, J. F. Bonte, A. J. Onghena, Mr. J. E. Risseeuw, A. B. Thomaes en M. H. Telhuys.

Friesland. — Sneek (distrikt IV). Verkozen de heeren: *J. Wouters*, *J. A. Visser*, *A. H. Tromp*, *Mr. B S. Stienstra*, *J. T. v. d. Burg*, *M. Kingma*, *T. K. Tjebbes* en *Jhr. Mr. C. van Eysinga*. — Uitgevallen zijn de kandidaten F. Witteveen, Jhr. Mr. F. J. J. Eyzinga, C. Sleeswijk, S W. Visser, Jolle Meinesz, Mr. S. A. Verwey, L. P. Oppedijk en J. W. Oppedijk.

Noord-Brabant. — Grave (distrikt II). Verkozen de heeren: *J. F. Sengers* met 602, *H. C. F. Kersten* 578, Mr. *P. van der Heucel* 557, *H. de Quay* 498 en *R. J. N. Walter*.

De heer W. Daamen, Burgemeester te Berchem, had voor zijne kandidatuur bedankt. Door de verkiezing vielen dus de navolgende heeren uit: C. J. Rovens, J. H. R. van Roer, Jhr. Mr Leopold van Sasse van IJsselt en G. J. W. Verstraaten.

Helmond (distrikt V). Verkozen de heeren: *J. G. Frencken* met 448, *J. Smits* met 447 en *P. A. van de Ven* met 338 stemmen.

Bergen op Zoom (distrikt IX) Verkozen de heeren: Mr. *H. J. van Swieten*, *P. J. C. F. van Hassell* en *L. C. de Geep*.

De Fransche volksvertegenwoordiger, de leeraar Athanase Coquerel, weleer predikant bij de Waalsche gemeente te dezer stede, heeft gisteren alhier, voor eene overgroote menigte toehoorders, in de Kerk dier gemeente eene leerrede gehouden.

Men berigt ons dat op den 15 dezer, door den minister van Buitenlandsche Zaken, aan onze Ministers-zaakgelastigden en Consuls bij de vreemde Hoven, in vier onderscheidene talen gezonden zijn de nieuwe Scheepvaartwetten en de naar die wetten gewijzigde Tarieven van in- en uitgaande regten. (*Toekomst.*)

De per Overland Mail ontvangen Indische berigten behelzen weinig bijzonder nieuws. Wij deelen morgen 't voornaamste mede.

Met genoegen kunnen wij mededeelen, dat men van alle oorden de verzekering geeft, dat de gevreesde ziekte in de aardappelen, geen gevolg op de winter-aardappelen heeft; en men nu daarvan gerustelijk een ruime oogst mag te gemoet zien. — De rogge-oogst niet zoo ruimschoots als de drie vorige jaren, is de kwaliteit echter uitnemend. — De boekweit die gedeeltelijk eerst binnen is geoogst, is uitmuntend en belooft de nog niet binnen geoogste een ruim gewas, hetwelk men moet toeschrijven aan het zoo schoone Herfstweder. — Het gewas der tarwe is ruim, en de kwaliteit laat niets te wenschen over. — De vroege hooibouw is zeer ongunstig geweest, zijnde echter het tweede gewas, in geen jaren zoo gunstig uitgevallen. (*Zwols. Cour.*)

KAMPEN, 21 Sept. Gisteren avond heeft de heer Bruce, benoemd gouv.-generaal der O I. zich alhier ingescheept, zich begevende naar het Nieuwediep, ten einde het stoomschip *Suriname* in oogenschouw te nemen, welk vaartuig Z. Exc. naar zijne bestemming zal overvoeren. (*K. C.*)

STEDUM, 17 Sept. Sedert eenigen tijd beginnen vele appelboomen in verschillende hoven alhier te bloeijen waarvan aan sommige op nieuw de vrucht gezet is, andere nog met frissche bloesems prijken: hieruit voorspellen sommigen een strengen winter, gelijk mede uit de menigte wal- en hazelnoten, die er zijn, alsook uit de menigte van patrijzen, die zich op de velden vertoonen.

HELDER, 21 Sept Heden is alhier aangekomen Z. Exc. de nieuw benoemde Gouverneur-Generaal der Nederl. Oost Indische bezittingen, de heer Bruce, komende van Zwolle. Na een bezoek te hebben afgelegd aan boord van Zr. Ms. korvet *Sumatra*, is Z. Exc. dadelijk naar Zwolle per scheeps-gelegenheid geretourneerd. Zoodra de Sumatra gereed is, zal de nieuw benoemde Gouverneur-Generaal naar Oost-Indie vertrekken. (*U. C.*)

In ons vorig nommer zijn een paar fouten in de statistieke opgaven der verkiezingen ingeslopen, welke wij na den geheelen afloop der verkiezingen, verbeterd zullen geven.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS 21 September. Er is nog niets nieuws aan den staatkundigen gezigteinder. De heer Baroche werd gisteren in de zitting der permanente commissie geinterpelleerd aangaande de vereeniging *Dix Décembre*. De minister hechtte niet veel gewigt aan die vereeniging. De heer Thiers heeft zich verklaard voor't verlengen van't mandaat van den President der Republiek.

— Het onlangs tusschen generaal Rosas en den Franschen schout bij nacht le Predour gesloten tractaat bepaalt o. a. 1°. staking der vijandelijkheden tusschen de oorlogsvoerende partijen, tot dat men antwoord van het Fransche gouvernement zal hebben ontvangen: 2°. teruggave van alle verbeurd verklaarde goederen, en afstand door Oribe van alle aanspraken op het presidentschap der Orientijnsche republiek; 3°. benoeming aldaar van een provisioneel gouverneur, die maatregelen nemen zal om door het volk een president te doen verkiezen. Dit tractaat zou de goedkeuring van Oribe moeten erlangen en men denkt, dat deze er die wel aan weigeren zal. De Franschen te Montevideo zijn er echter ook niet zeer over te vreden.

— De wekelijksche staat der Fransche Bank levert sedert de laatste bekendmaking nagenoeg dezelfde uitkomsten op. De in kas zijnde specie is met 1 millioen op 457 millioen verminderd. De in circulatie zijnde billetten zijn met $6\frac{1}{2}$ millioen verminderd, en vertoonen thans een cijfer van 478 millioen. Het disconto is met $\frac{1}{2}$ millioen vermeerderd, terwijl de diverse rekeningen-courant $1\frac{1}{2}$ millioen minder zijn dan de week te voren.

— Dingsdag zal de aangekondigde groote wapenschouwing te Versailles plaats hebben.

— De gerant van de *Siècle* is wegens een opruijend artikel tot 2000 fr. boete en 3 maanden gevangenis veroordeeld

— De prefect van politie zal, zegt men, alle opstijging met een luchtbol verbieden, zoo 't niet met een wetenschappelijk doel geschiedt.

— Eenige dagbladen hebben een brief medegedeeld van *Pius IX aan den redacteur van de Univers*, waarin aan dat blad hulde wordt gedaan voor zijne veeljarige belangrijke diensten, met bijvoeging van de aanmoediging, om, ofschoon met eenige meerdere matiging, zóó voort te gaan. De *Univers* verklaart dien brief voor apokryf.

— Morgen zal een werk van du Barrail het licht zien, getiteld: *Reis van Lodewijk Napoleon in het Oosten van Frankrijk en Normandie.*

— Gisteren zijn bij den kunsthandelaar Jeanne alhier eenige medailles in beslag genomen, die bestemd schenen om aan het knoopsgat gedragen te worden, en welke voorzien waren van lelien en het portret van Hendrik V.

MADRID, 16 Sept. Er hebben op nieuw eenige geruchten geloopen aangaande eene kabinets-wijziging; het is de *Nacion* die weten wil, dat de heeren Pidal en Mon zullen aftreden; maar tot nog toe vinden die geruchten weinig geloof.

ENGELAND.

LONDEN 21 September. De *Times* weerspreekt het gerucht alsof de Europesche mogendheden ernstige maatregelen zouden beramen om de staatkundige vlugtelingen te weeren Wat Engeland betreft, Lord Palmerston wil er ten minste niets van weten. Hij wenscht dat Engeland het toevlugtsoord blijve voor alle volkeren en voor allerlei staatkundige tinnegieters, demokraten en heethoofden. Hij ziet daarin geen het minste gevaar, noch voor Engeland, noch voor het vaste land.

— Blijkens de laatste wekelijksche opgaaf van den staat der Engelsche bank is de circulatie der biljetten met 239,875 £ verminderd en de voorraad van haar edel metaal met 88,161 £ vermeerderd.

— Het op het einde der afgeloopen zitting bij het Huis der Gemeenten ingediend wets-ontwerp, getiteld Bill ter verzekering der dienst op de koopvaardijvloot, en strekkende om alle leden en andere personen, bij de koopvaardij gebruikt wordende, in bepaalde klassen te rangschikken, is thans gedrukt en rondgedeeld.

— Volgens eene correspondentie van een der Eng. dagbladen zouden er onderhandelingen tusschen Frankrijk, Engeland en Holland aan de eene zijde en Spanje ter andere, plaats hebben betrekkelijk de schuld en het eiland Cuba.

— De *Times* meldt (heel aardig!) onder eene rubriek *perversity*, dat de predikant Wilberforce, in 't graafschap Kent, te Brussel het katholijk geloof omhelsd heeft.

Eergisteren heeft de genie nabij Seaford eene ontzaggelijke massa rotssteen, door middel van 12,000 ponden buskruid, van de rotsen doen afspringen, met het doel, om door deze in zee te storten steenmassa de werking der stroomingen, waardoor de vaste wal wordt ondermijnd, te keer te gaan. Eene ontzettende menigte was van alle zijden zaamgestroomd om getuige te zijn van dit belangwekkende schouwspel, hetwelk zonder ongelukken is afgeloopen. De dreuning van den grond werdt op vrij verren afstand gevoeld.

— Volgens tijdingen uit New-York tot 7 Sept. had de Kamer van Vertegenwoordigers te Washington de territoriale wet van Nieuw-Mexiko en de wet nopens de grensbepaling van Texas aangenomen.

— De berigten uit Straat Davis, aangaande de walvischvangst, luiden zeer ongunstig.

— Berigten van de Kaap de Goede Hoop maken melding van nieuwe oneenigheden tusschen de Hollandsche boeren en de Engelschen. Eenige Engelsche kooplieden waren door de verblijfplaatsen der boeren getrokken, doch door deze gevangen genomen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 21 Sept. In deze hoofdstad heerscht de grootste verwarring; niet alleen staat Radowitz, die geen portefeuille heeft, boven de ministers, maar zelfs zijn deze oneenig onder elkander over de gewigtigste vragen, o. a. over de drukpers, over welke Manteuffel een vrijzinnig ontwerp van wet gereed gemaakt heeft, dat in Heijdt en den justitieminister Simons, hardnekkige tegenstrevers ontmoet. Dat de protectionist v. d. Heidt zijn onliberaal stelsel tot de drukpers uitstrekte, had Manteuffel gehinderd, en nu wil deze de drukpers van hare kluisters bevrijden.

— Langs den Rhijn wordt zeer geklaagd over den lagen stand des waters, tot niet geringe schade voor de groote vaartuigen en stoombooten. Dit is mede op den ganschen Bovenrijn het geval, invoege dat de zwaar beladen schepen in den Reingau zullen moeten lossen. Ook de sleep-stoomvaartuigen kunnen weldra niet meer passeren

— Volgens de *Lill. Corr.* verhaalt men, dat de keurvorst van Hessen het voornemen heeft om even als het Mecklenburgsche gouvernement, de beslissing van den strijd tusschen regering en Stenden over te laten aan een scheidsgerigt. — Het is bekend, dat de Mecklenburgsche regering in het ongelijk is gesteld. Is nu de keurvorst daardoor niet afgeschrikt, dan is het ook duidelijk, dat zijne zaak niet zoo onregtvaardig is, als de revolutionnaire bladen haar voorstellen.

— Te Frankfort liep den 18 het gerucht, dat de nog tot de Unie behoorende landen den 15 October hunne uittreding uit het Mei-verbond gezamenlijk zouden verklaren.

— Behalve Bornhofen hebben nog zes andere plaatsen aan de Eerw. Paters Redemptoristen, die aldaar de missie gehouden hadden, het eereburgerregt aangeboden.

KASSEL, 19 Sept. De keurvorst heeft in eene proclamatie zijnen nadrukkelijken wil te kennen gegeven om de constitutie te handhaven. Hij roept zijne onderdanen op om hem daarin behulpzaam te zijn en vertrouwt dat de ambtenaren tot hunnen pligt zullen terugkeeren. De Oostenrijksche gezant heeft II. maandag reeds Kassel verlaten en zich naar Hanau begeven; de Pruissische heeft gevolgd is. De Fransche ... blijf alhier wegens de onderhandelingen van het tolcongres te gewigtig, om dat voorbeeld te volgen.

ITALIE.

Uit het eerste der reeds door ons vermelde belangrijke dekreten van den staats-secretaris Kard. Antonelli, blijkt dat het kabinet zal zijn zamengesteld uit de volgende departementen: binnenlandsche zaken, justitie, financien, koophandel, landbouw, nijverheid, schoone kunsten, openbare werken en oorlog. Een Kardinaal zal Secretaris van Staat zijn, en elke buitenlandsche aangelegenheid zal moeten behandeld worden in overeenstemming met de staats-secretarie. Uit het tweede dekreet regelende de Consulta, blijkt dat de Staatsraad zal bestaan uit negen gewone leden en zes raden in buitengewone dienst met een Kardinaal aan het hoofd.

De radikale bladen zijn weinig ingenomen met deze dekreten; zij vonden ze natuurlijk niet vrijzinnig genoeg en niet overeenkomstig de beloften van het *motu proprio van 12 September*; zij zien met een ongunstig

dan dat de Consulta door den Secretaris van Staat zal geleid worden, en heffen nu reeds luide klagten aan over aanstaande geestelijke overheersching.

Het *Journal des Débats* spreekt met eenige billijkheid over deze staatsstukken, en verklaart dat de Paus onder de gegeven omstandigheden al het mogelijke en raadzame heeft gedaan tot vestiging van een geregeld bestuur.

Ook de *Constitutionnel* prijst de wijsheid der pausselijke regering, en verklaart dat de bedoelde dekreten geheel op de hoogte der behoeften van den tijd zijn.

Er is tot dusverre nog weinig licht verspreid over de zaak van Mgr. Morangies, Aartsbisschop van Cagliari: De berigten dienaangaande zijn nog zeer uiteenloopend. De *Croce di Savoia* en de *Risorgimento* hebben beide verhaald dat ten gevolge van de arrestatie des Aartsbisschops, te Cagliari een hevige volksoploop had plaats gehad. Zelfs zou het zegel en registratiekantoor door de woeste volksmenigte geplunderd en de archieven en registers verscheurd zijn. Een battaljon jagers was zelfs zelde men, naar Cagliari opgerukt om het garnizoen aldaar te versterken. De *Gazetta Piemontese* weerspreekt echter al deze geruchten, als van allen grond ontbloot, en zegt dat de rust te Cagliari geen oogenblik is gestoord geworden. De *Gazette de Lyon* spreekt daarentegen ook van onlusten, en van het zenden van versterkingstroepen.

Eene even groote onzekerheid heerscht er betreffende de zending van den heer Pinelli te Rome. De Parijzer bladen melden, dat per telegrafische depêche uit Turijn aldaar het berigt was aangekomen, dat deze gezant door zijne regering onmiddellijk was teruggeroepen. De revolutionnaire, radikale en roode, zoo Fransche als Italiaansche bladen verheugen zich bovenmate over dezen vermeenden uitslag der zending van den Sardinischen gezant. De *Croce di Savoia* voegt er bij, dat die afloop hem geenszins verwondert, en dat dezelve ook het ministerie niet kan bevreemden, *vermits het daarop wel degelijk gerekend had*, en juist daarom den heer Pinelli gezonden had, om een nieuw bewijs te bezitten van de onhandelbaarheid van het tegenwoordige hof van Rome.

De *Echo du Mont-Blanc* geeft in een brief van Turijn 11 Sept. te kennen dat de heer Pinelli nog niet teruggeroepen is, en dat het uitstellen van dezen maatregel aan de bemoeijingen van den heer d'Azeglio zou te danken zijn. De *Gazette de Lyon* bevestigt dit eenigzins door uit een voorstuk van de *Instruttore del Popolo*, die voor uitgegaan van d'Azeglio gehouden wordt, eenige zinsneden aan te halen, welke, zonder te ontkennen dat de stoomboot *Mozambano* van Genua naar Civita-Vecchia afgezonden was met last om den heer Pinelli af te halen, evenwel te kennen geven, dat alles daarmede nog niet gedaan is, en dat, zoo de zaak gunstiger uitslag kreeg, zulks zou te danken zijn aan de bemoeijing van den Franschen gezant Ferd. Barrot, die den min. d'Azeglio moet verwittigd hebben dat de heer Murat als bemiddelaar naar Rome zou vertrekken. Dit alles wordt evenwel nog niet stellig verzekerd.

De *Armonia* meldt dat de Sardinische regering de *Courrier des Alpes* bedreigd heeft met hem zijne officieele advertentien en berigten te ontnemen, zoo hij niet van kleur veranderde, en dat dit blad heeft gezwicht. Diezelfde bedreiging is gedaan aan meer provinciale bladen, meestal nietswaardige libellen, die officieele bekendmakingen mededeelden.

De *Armonia*, het regt van Mgr. Morangies onderzoekende, zegt dat hetzelve wel degelijk gegrond is op het Concilie van Trente, hetwelk hetzij men 't wil of niet, het wetboek der Katholiciteit is, en gevolgelijk ook van de kerk in Piemont. Dat concilie nu bepaalt (*Sess. 22, A. De reformatione, Hoofdstuk XI*) dat: „*Al wie de hand slaat aan de goederen eener kerk of aan eene heilige plaats, welke ook, is straf schuldig.*" Het concilie bepaalt het dus duidelijk; het valt niet te ontkennen, en er kan dus geen twijfel meer zijn omtrent het regt van excommunicatie, waarvan de Paus alleen de opheffing kan bevelen.

Mgr. Franzoni wordt nog streng bewaakt en buiten toegang gehouden. Hij is eenigzins ongesteld. Men heeft hem de lijst aangeboden van boeken die zich in de bibliotheek van 't collegie van Fenestrella bevinden; hierin heeft hij er eenige aangeschrapt, die hij wenscht te lezen. De zoo aangeteekende catalogus is naar Turijn gezonden, alwaar de ministers, in vollen raad vergaderd, bepaald en aangewezen hebben: *welke boeken Mgr. mogt lezen zonder gevaar van het behoud des lands in de waagschaal te stellen*. Inderdaad, de tyrannij is ver gekomen.

De Sardinische ministers houden zich druk bezig met het ontwerpen eener wet tot verbeurdverklaring (*incamerazione*) der kerkelijke goederen. De van regeringswege gevorderde opgaven van alle die goederen moet daartoe strekken. In eenige provincien heeft de gewestelijke raadvergadering dat verlangen der regering ondersteund, en heeft slechts eene, ofschoon betrekkelijk vrij beduidende, minderheid tegen de onbillijkheid van dezen maatregel kunnen protesteren.

BELGIE.

BRUSSEL, 22 September. De berigten die uit Ostende worden ontvangen betreffende den gezondheids-toestand van H. M., blijven steeds zeer gunstig.

— In Oost-Vlaanderen is de aardappelziekte aanhoudend blijven woeden. Op de lage gronden is slechts $^4/_7$ op de klei $^1/_3$ en op de kalkaardige grondige $^2/_3$ goed voor verbruik. Op zandgronden is slechts $^3/_{10}$ aangetast maar op gronden waarin ijzerdeelen voorkomen, is op zijn best $^1/_3$ onaangetast gebleven. Sommige boeren voeren aardappelen, die tot dus verre vrij gebleven zijn, aan de koeijen, uit vrees dat ook deze bederven, gelijk reeds gebeurd is met een mud *pooters* voor 1851, die 20 Augustus afgezonderd werden en thans reeds voor de helft ziek geworden waren.

Eenige bladen verlangen nu reeds dat de uitvoer dezer aardvrucht zou verboden worden. De *Indépendance* en de *Précurseur* bestrijden dat verlangen, en bewijzen dat het doel: *goedkoope aardappelen*, daardoor niet zal bereikt worden, omdat het gouvernement dan evenzeer het verlangen der voortbrengers van aardappelen zou moeten inwilligen om den invoer dier vrucht te verbeiden.

— De heer van de Weyer is naar Londen teruggekeerd.

— Op 25 dezer zal met veel plegtigheid de eerste steen gelegd worden voor het hier op te rigten monument ter herinnering aan het nationaal congres van 1831.

— Te Brugge zal Poitevin den 30 September eene luchtreis ondernemen, met twee paarden.

— Te Tongeren heeft de advokaat Marchal, op een bal dansend, zijn been gebroken.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 22 September.

Van 16 tot 21 September 1850 zijn ingeschreven:

Voltrokken Huwel.	39.	Levenloos aangegeven Zonen	9.
Geborenen	148	dito dito Dochters	3.
Overledenen	97.	Elders overl. en alhier ingeschreven	15.

Totaal	Gehuwde Paren	1838.	Sedert primo Januarij 1850.
	Geborenen	5732.	
	Alhier overledenen	4700.	
	Elders overl. en alhier ingeschr.	307.	

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			20 SEPT. 4½ u. gebl.	22 SEPT.		4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	$57\frac{1}{16}$	57	à	$57\frac{1}{16}$	
Dito Dito	3	»	68¼	68¼	»	$68\frac{7}{16}$	
Dito Dito	4	»	88¾	88¾	»		
Dito Obligatien O. I.	4	»	88	88	»		
Amortis. Syndic.	3½	»			»		
Handel-Maatschappij	4½	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	»	»			»		
Aand. Holl. S. M.		»		66	»		
Obligatien	»	»			»		
BELGIE, Obligatien 1844	»				»		
Cert bij de Belg. Bank	2½	»			»		
Dito bij Rotsch. en Volksv.	»	»	$47\frac{7}{16}$	47¼	»	47⅜	$47\frac{5}{16}$
FRANKRIJK, Obligatien	3	»			»		
SPANJE bij *Ardoin* £ 85	5	»	12⅛	$11\frac{11}{16}$	»	$11\frac{13}{16}$	11¾
Dito Dito » 510	»	»	12⅜	12	»	$12\frac{1}{16}$	
Dito Onbep. Stukken	»	»	41⅞		»		
Dito	3	»	$38\frac{11}{16}$		»		
Dito Binnenl. 2400 P.	»	»	34⅛	34¼	»	$34\frac{7}{16}$	34¼
Coup. *Ardoins*		»	9⅝	8¾	»	9	8⅞
Passive		»	$4\frac{1}{16}$		»		
Fransche Uitgest		»	4⅛		»		
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu 4		»		$36\frac{15}{16}$	»		
Dito Dito		»		$35\frac{15}{16}$	»		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	105⅝	103⅜	»	105½	
Dito Dito 1828 en 1829	»	»	105⅝	105¼	»	105⅜	
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	»		95¾	»	96	95¾
Dito	4½	»	96¼	96	»		
Dito bij *Hope*	4	»	88⅞	88⅝	»		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»				»		
Dito bij id. 5de Serie	4	»			»		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»			»		
Cert. van dito	»	»			»		
POLEN, Aand. à fl. 500	4	»	145		»		
Dito met Lot » 300		»			»		
AMERIKA, Bank-Actiën		»			»		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R 50		*f*			»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5	pCt.	77⅜	76⅝	»	76¾	
Dito Nieuwe	2½	»	41¼	40⅞	»		
Dito Nieuwe	5	»	82	81½	»	81¾	81⅝
Ween. Bank bij *Goll en C.*	»	»			»		
Dito	4				»		
Aand. met Loting fl. 500		*f*			»		
Nieuwe dito » 250		»			»		
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer*	5	pCt.			»		
BRAZILIE te Londen 1824	5	»	92½	92¼	»		
Dito Leening 1843	5	»			»		
Dito £ 200		»		91⅛	»		
PERU	4	»			»		
MEXICO	5	»	29⅝	29⅝	»	$29\frac{11}{16}$	
VENEZUELA 6 pCt. nu	3	»	33¼		»		
NEW GRENADA 6 pCt. nu	1½	»			»		
ECUADOR		»			»		
Coup. Ecuador		*f*			»		
GRIEKEN		»			»		

Binnenl. fondsen zeer vast bij weinig handel. Van Spaansche waren Ardoins en Coupons op de lagere afkomende Eng. koersen derzelve aanmerkelijk lager en bijzonder Coupons, welke ongeveer 1 pCt. minder waren. 3 pCt. Binnenl. prijshoudend. De overige vreemde fondsen meest alle tot verminderde koersen aangeboden en bijzonder Metallieken, welke op nieuw aanmerkelijk lager waren. Zuid-Amerik. fondsen bij geringe omzet onveranderd.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2½ pc., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56½; Zigt Parijs 56¾; 2/m. Londen 11,90; Zigt Londen 11,95; 2/m. Hamburg 35⅛; Zigt Hamburg 35⅜; 3/m. Lissabon 42⅜; 3/m. Porto 42⅜; 2/m. Petersburg 1,87.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 21 Sept. Belg. leen. 2½ pc. 50; 5 pc. 97¾; 1840, 5 pc. 99; Spanje Ard. 5 pc. 12; Binnenl. 3 pc. 34⅝; Coupons 9¾; Rom. Leening 77.

PARIJS, 21 Sept. Fr. 3 pc. 58,—; 4 pc. 81,75; 5 pc. 93,60; Schatk. —; Bank-Act. 2310,—; Belg. 1840, 5 pc. 101; 1842, 5 pc. 101; 4½ pc. 91½; 2½ pc. —; Spanje, Buit. 3 pc. 37⅝; Binn. 3 pc. 34; Piem. Leen. 1834, —,—; 1849, —,—; Rom. Leen. 78¾.

MADRID, 16 Sept. Spanje 3 pc. 31½; id. 5 pc. 14; id. Uitgest. Sch. —; id. Coupons —.

LONDEN, 21 Sept. Cons. kont. — a —; op tijd 96⅝ a 96¾; Braz. 91½ a 92½; 1829/39 90½ a 91½, 1843 — a —; Buenos-Ayros 58 a 59; Den. 3 pc. 77½ a 78; N. L. 5 pc. 100½ a 101; Nieuwe scrip — a —; Ecuad. 3½ a 3¾; Gren. 17½ a 18; Uitgest. 4 a 4½; Mexico 30⅝ a 30⅞, Peru 4 pc. 81¾ a 82; Uitg. 33¾ a 34; Grieken — a —; Port. 5 pc. 87 a 88; 4 pc. 33¼ a 33¾; 3 pc. 33½ a 34; Rusl. 1822, 5 pc. 110 a 111; (N.) 4½ pc. 97 a 97½; Spanje 5 pc. 18¼ a 18½; id. 3 pc. 38 a 38¼; id. Passive 3¾ a 4; Holl. 2½ pc. 57¾ a 58; id. 4 pc. 91¼ a 91½; Ven. 32½ a 33½; Uitg. 11¾ a 12¼; Belgie 4½ pc. — a —.

WEENEN, 20 Sept. Met. 2½ pc. —; 4 pc. —; 4½ pc. 83⅞; 5 pc. 95¾; Bank-Actien 1169; Lot. fl. 500, —; id. fl. 300, —.

BERLIJN, 21 Sept. Schuldbr. 3½ pc. 85¾; Loten —; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 93; Pools. 4 pc. 79½; Loten fl. 200, 95¼; id. fl. 300, 137¼; id. fl. 500, 81½.

HAMBURG, 20 Sept. Rusl. Engels. leening 106. Cert. bij Stiegl. 4 pc. 89; Spanje, Ard. 5 pc. 11⅝; id. Binnenl. 3 pc. 31¾.

FRANKFORT, 21 Sept. Met. 5 pc. 81; 4 pc. 63⅜; 2½ pc. 43; Bank-Actien 1191; Darmst. Lot. fl. 50, 78⅝; id. fl. 25, 28¾; Badensche Lot. fl. 50, 52¾; id. fl. 35, 31½; Nassaus. 26¼; Holl. 2½ pc. 57; W. S. 4 pc. 89; Sijndic. 3½ pc. 88¾.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 23 September.

(PER OVERLANDMAIL).

Batavia, 24 *Julij* 1850.

INVOER. — *Manufacturen*. Alhoewel de tijd daar is dat de meest aanzienlijke zaken hadden moeten plaats vinden, verkeert onze markt voor als nog in eene zeer gedrukte toestand, en bestaat naar Lijnwaden, een paar enkele Artikelen uitgenomen, bijna geen vraag.

Van Hollandsche Callicots hebben eenige aanvoeren plaats gehad, welke tot vorige noteering, en enkele partijen zelf 10 a 15 ct. per Ps. hooger, koopers hebben gevonden. Van Hollandsche Madapollans is niets aangevoerd, als een paar onbeduidende partijtjes welke dadelijk na lossing, tot vorige noteeringen zijn afgedaan. Van het bestaande gebrek aan Hollandsche Madapollams hebben de houders van dit Artikel, doch van Engelschen oorsprong, gebruik gemaakt, om hunne voorraden van de hand te zetten, waarin zij dan ook tot zeer goede prijzen zijn geslaagd, hebbende er zelfs te Soerabaya eene verkoop van 120 kisten 7/4 tot *f* 9 per Ps. plaats gehad. Naar Ruw en Gebleekt Longcloth in gezochte breedten en in de ordinaire kwaliteiten bestaat veel vraag; fijne kwaliteiten echter blijven op de hand, en zijn niet als tot vroegere, verlies afwerpende, prijzen te plaatsen. Men merkt op dat sints geruimen tijd de vraag naar fijn goed, in de verschillende Artikelen, zoo goed als geheel heeft opgehouden, hetgeen men algemeen aan de verminderde welvaart onder de Inlandsche bevolking wil toegeschreven hebben.

Cambrics in één doen; Neteldoeken, Jaconets en Lappets nog slechts tot vorige prijzen te plaatsen, en geene hoogere hoegenaamd te bedingen. Satteen door eene verkoop per vendutie eenigzints gedrukt. Drill en Jeans gezocht, en zijn de indirect, alhier van deze Artikelen aangevoerde partijen dadelijk tot vorige noteeringen gerealiseerd. Salemporis is na eén oogenblik iets vaster te zijn geweest, wederom in prijs gedaald, en thans niet boven vorige noteeringen te maken. Rood Katoen in eenige vraag tot noteeringen: dito Chits moeilijk als tot lage prijzen van de hand te zetten. Gekleurde Chitsen zoo wel één- als veelkleurige in eene nog flaauwere stemming, zijnde de aanvoeren buiten alle evenredigheid met de consumptie, en wordende buitendien nog belangrijke zendingen hierin te gemoet gezien. Op vendutie zijn eenige zeer ligt beschadigde partijen aangeboden, en slechts tot prijzen verkocht welke eene verlaging van min *f* 0,50 op vroegere noteeringen aangeven. Van geweefde goederen gaat weinig af met uitzondering van gewilde soorten Kain Pandjangs en Sarongs welke tot goede prijzen koopers vinden; Geweefde Doeken wel iets vaster, maar slechts met zeer veel moeite een prijsverbetering te bedingen. Lasting wel iets williger, maar hogere prijzen nog niet coulant te bedingen. Ongebleekt Twist geniet weinig vraag, evenzeer als N°. 40 Adrianopel Rood, waarvan echter N°. 24 en N°. 28 steeds gezocht blijft.

Metalen. Zweedsch IJzer: door de vasthoudenheid der verkoopers, zijn er hoogere prijzen besteed; te Samarang werden 1600 pik. a *f* 12,50 en te Batavia 2300 pik. a *f* 12 gedaan. Engelsch IJzer is echter zoo goed als onverkoopbaar en geen bod van *f* 6 te bekomen. Staal met verminderde vraag

en aangeboden tot vorige noteering. Zink en Lood ongewild. Blik door aanvoer merkelijk in prijs teruggegaan. Bladkoper voortdurend zonder eenige omzet. Spijkers nog overvoerd; de vorige prijs is slechts moeijelijk te bedingen. Echt Gouddraad in strengen sterk gevraagd.

Provisien en Dranken. Boter voortdurend met weinig vraag en door nieuwe aanvoeren gedrukt: gezochte merken worden aangeboden voor *f* 8,25 à 8,50. Kaas gaat tot vorige noteering grif van de hand. Ham, door eenige aanvoeren flaauwer, en *f* 1 moeijelijk te bedingen. Pekel-Vleesch onverkoopbaar. Pekel-Spek gezocht. Meel door verminderde voorraad iets vaster. Genever lusteloos en door nieuwe belangrijke aanvoeren sterk gedrukt, en enkel bij kleine partijtjes te verkoopen. Wijn: Madera nominaal; door de sterke aanvoeren van Tenerif-Wijn, en de lage prijzen waarvoor deze wordt aangeboden, is op goede Madera geen redelijk bod te bekomen. Rijnwijn tot verlaagde prijzen op Vendutie gerealiseerd. Fransche Wijn: de lading onlangs aangebragt per Nouvelle Gabrielle is afgedaan tot de volgende prijzen; als Roode Wijn op oxhoofden à *f* 50, roode kist Wijn à *f* 25, dito merk Bauoer *f* 32. Hollandsch Bier door steeds vermeerderde consumptie sterk gevraagd en vroeger noteering grif te bedingen. Engelsch Bier daarentegen door gedurig afnemende consumptie ongewild. Azijn sterk overvoerd en voortdurend enkel op Vendutie te realiseeren tot zeer lage prijzen. Mineraalwater door nieuwe aanvoer flaauwer.

Diversen. Aardewerk door belangrijke uitvoeren tot verlaagde prijzen moeijelijk te plaatsen. Glaswerk met steeds verminderde voorraad en vermeerderde vraag, vooral in ordinaire soorten. Goeniezakken sterk gevraagd en voor eerste soort *f* 80 te bedingen. Boslemmer Messen op Vendutie à *f* 55 losgelaten. Lijnolie vast in prijs. Terpentijn enkel op Vendutie te plaatsen. Zweedsche Teer onverkoopbaar. Koolteer: de laatste aanvoeren zijn afgedaan à *f* 10, deze prijs zoude echter bij nieuwe aanvoer niet meer te bedingen zijn. Touwwerk, Zeildoek en Verfwaren bij voortduring zonder vraag, met uitzondering van Loodwit, dat tot vorige noteering grif van de hand gaat.

UITVOER. — *Arak.* Hiervan zijn 250 leggers gedaan van *f* 58 tot *f* 60, en 150 leggers à *f* 55 voor Bremen en Holland.

Cassia Lignea niet aan de markt. *Cassia Vera*; hiervan zijn gedaan 130 pik. à *f* 15 en 180 pik. van *f* 15 tot *f* 17. In Gom Dammer zijn 250 pik. gedaan à *f* 17 voor Engeland. Van Gom Benzoin is een klein partijtje goede kwaliteit gedaan voor *f* 125, en een partijtje superieur à *f* 140.

Huiden. Zijn sterk en *f* 170 vergeefs geboden.

Indigo met vermeerderde vraag, alles wat te Samarang wordt aangevoerd en niet reeds op levering is verkocht, vindt gretig koopers tot vroegere noteering; tot de prijs van *f* 3,15 à 3,20 zijn ruim 25000 ℔ gedaan.

Koffij. In dit artikel hebben belangrijke fluctuaties plaats gehad. Van uit Padang en Soerabaya zijn geene omzettingen bekend. Te Samarang werden voor 't arrivement der Mail 800 pik. gedaan à *f* 23,50. Na aankomst der Mail zijn 8000 pik. gedaan à *f* 21. Te Batavia hebben de volgende transactien plaats gehad, na 't arrivement der Mail, als: 1500 pikol Pamanoekan à *f* 22 voor Bremen; 4500 pik. Padang à *f* 23; 800 pik. Padang à *f* 22,75, terwijl een trocade is gesloten van 4000 pik. Padang Koffij tegen 2500 pik. Amer. Drill. Wat de oogst betreft schijnt ze minder voordeelig te zullen worden dan men verwachtte; en zal het totale cijfer hoogstens 750,000 pik. bedragen, de oorzaak is de buitengewone kleinte der boonen.

Schildpad niet aan de markt, doch te Makassar gretig met *f* 1600 betaald.

Kajoepoetie Olie met meerdere vraag en *f* 2,50 grif te bedingen.

Paarlmoer, volgens berigten van Makassar zijn de aanvoeren dit jaar onbeduidend en *f* 55 vergeefs geboden.

Zwarte Peper, voortdurend gevraagd, en de kleine aanvoeren vonden grif koopers, en wel: 120 pik. ordinair à *f* 12, 100 pik. Lampongsche à *f* 12,25, 400 pik. Benkoelsche à *f* 12,50 en 110 pik. dito à *f* 12,75.

Voor Cubeben is *f* 33 betaald.

Rijst. Indramayo is niet aan de markt. Voor Pamanoekan wordt *f* 145 gevraagd. Blanke Java is gedaan: 80 koyang à 125, 300 koyang à *f* 115, en later 500 koyang à *f* 125. Momenteel is onder *f* 125 niet te koop.

Suiker. Te Samarang zijn de nieuwe aanvoeren, bestaande tot heden in 5000 pik. No. 14/15 afgestaan; *f* 12,25, en 8000 Nº. 15 à *f* 12,25. Te Batavia is gedaan 4000 pik. Jacatra van *f* 9,75 tot *f* 11, 5000 pik. No. 11/12 voor *f* 10.75 en *f* 11, 1500 pik. Nº. 13 à *f* 12, 2000 pik. Nº. 11 à *f* 11, 2500 pik. overjarige Cheribon Nº. 17 *f* 13,50, 6000 pik. Jacatra *f* 10,50 à *f* 11, 7600 pik. Nº. 15/16 *f* 13, en 2500 pik. Nº. 17 *f* 14. Het artikel is met veel vraag. De oogst in het Westelijk gedeelte van Java is bijzonder voordeelig en voldoet allezins aan de verwachting; in de Oosthoek schijnen de berigten van eene gedeeltelijke mislukking ten gevolge van Banjers te worden bevestigd.

Tabak is niet aan de markt. De veiling te Soerabaya op 28 Junij van het merk Geurige Plant, bestond uit 959 pakken ordinaire kwaliteit en 139 balen superieure kwaliteit, en is en blok genomen voor 39½ Ct., men wil dat er scheepsruimte voor wordt gezocht naar Amsterdam.

GRAANMARKT.

Roode Tarwe iets lager; Poolsche ruim vorige prijzen verkocht is: 127, 129 ℔ Rijn *f* 237, 243, Entrep.; 130 ℔ b. Pools. *f* 297; 127, 128 ℔ dito *f* 283, 285, Cons.

Rogge prijshoudend; 123 ℔ Pommer *f* 165, 120 ℔ Munsters. *f* 156; 121 ℔ Pruiss. *f* 161.

Garst wat aangenamer: 109 ℔ Manh. *f* 147; 113, 114 ℔ Deens. *f* 140, 145.

Haver zonder handel.

Boekweit als vorenʼ: 122 ℔ n. Nijkerker *f* 178; 122 ℔ n. Rijn *f* 175; 113 ℔ j. Oostvriesch. *f* 130.

Koolzaad. Groninger 46½; Norder 57. Oost-Vriesch 56½ £. Op 9 vaten Olie in Nov. 58½ £. *Lijnzaad* prijshoudend; 112/13 ℔ Petersburgsch *f* 310; 108 ℔ dito *f* 270; 109 ℔ Tilsch *f* 265; 107 ℔ Riga Zaai *f* 285; 11 ℔ dito *f* 305. *Raapolie* op 6/w. *f* 36½; Vliegend *f* 35½, 1º. Mei ek. *f* 35½; Oct., Nov. en Dec. *f* 35½. *Lijnolie* op 6/w. 37; Vliegend *f* 36. *Hennepolie* op 6/w. *f* 38; Vliegend *f* 37.

LEIDEN, 21 Sept. Boter *f* 32 tot 36 pr. vierde vat; Oude Tarwe *f* 7,60 tot 8,30; Nieuwe Tarwe *f* 7,00 tot 7,70; Oude Rogge *f* 5,50 tot 5,80; Nieuwe Rogge *f* 5,50 tot 5,90; Gerst *f* 4,20 tot *f* 4,40; Haver *f* 2,60 tot *f* 3,40; Paardeboonen *f* 4,30 tot 4,40.

LONDEN, 21 Sept. RUWE SUIKER. De vraag was heden levendig naar alle vreemde soorten, en men bood volle prijzen, doch doordien de houders weinig genegen waren om te verkoopen, is de omzet niet groot geweest. In *Geraffineerd* was veel vraag en men besteedde volle prijzen, bruine Lompen waren niet beneden 49 s. 6 d. te koop. Naar gestampte is veel vraag, en blijft de markt ferm.

KOFFIJ. De houders toonen vertrouwen; voor native Ceylan is 48 s. 6 d. à 49 s. besteed. De omzettingen waren belangrijk. Men verwacht hoogere prijzen.

RIJST. Beperkte omzet doch voor O. I. soorten tot gesouteneerde prijzen.

KATOEN. Gezocht, tot vaste prijzen.

VRUCHTEN. Naar *Krenten* is levendige vraag tot 37 s. à 43 s.

NEW-YORK, 7 Sept. De voorraad bedraagt 32000 bn., waarvan 19000 Rio. De aanvoerders van deze laatste soort houden algemeen op 11 c. Boven 10½ c. hoort men echter nog van geene omzettingen. Voor gemeen Rio is 9½ c. besteed. St. Domingo is schaars en wordt op 9½ c. gehouden. Jamaica 10½ c. Portorico 10½ à 11 c. Laguayra 10 à 10½ en 10½ c. Maracaibo 10 à 10½ c. Java 12½ à 13 c. Hiervan is de voorraad verminderd tot 5000 ba. Costa Rica 11 à 12½ c.

NOTENMUSCAAT is rijzend, maar de omzettingen zijn beperkt tot 112½ c.

LIVERPOOL, 7 Sept. KATOEN. De verkoopen der week bedragen 66,920 b. en heden zijn 8000 b. tot volle prijzen verkocht; de notering voor fair Amerik. soorten is ⅛ en voor de lage en middel kwaliteiten ⅛ d. hooger; fair Upland is onder 7½ d. niet te koop; Brazil, Egypt. en Suratte zijn ⅛ hooger.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BATAVIA, 20 Julij. Alhier liggen ter reede, de Nederlandsche Oorlogschepen, Nehalennia, Borneo en Kameleon; en de schepen, Batavier, kapt. Uil, Rotterdam, kapt. Vis, Elise Susanne, kapt. Dijkema, Jan van Hoorn, kapt. Bouten.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 21 Sept. N. de Boer, Clara Henriette, Batavia. - P. F. Lange, Nicolaas Witsen, Suriname. - M. H. Clay, Hayward, Curaçao. - W. Cummings, Wave, Londen. - H. H. Preeker, O'Connel, Cardiff. - H. C. de Haan, Provincie Overijssel, Hull. - S. R. Wever, Elisabeth Maria, Memel. - S. de Jong, Hesperus, id. - J. A. Hansen, Sophia, Stettin. - H. Christensen, Janus, Drammen. - B. J. Bensen, Fortuna, Arendahl. — 22 Sept. R. Williams, Roscommon, (s.), Londen.

HELVOET, 21 Sept. J. Tolner, Courier, Nantes. - J. Maresal, Hambourg, (s.) Havre. - L. Visser, Princes van Oranje, (s.) Duinkerken. - W. Amos, Queen, Londen. - J. Banks, Ouse, Newhaven. - J. Darnell, Traveller, Liverpool. - J. Collis, Martha, id. - H. Darnell, Susanna, id. - R. Duggan, Ranger, id. — E. Taylor, Elisabeth, Liverpool. — 22 Sept. P. H. de Boer, Jan van Galen, Valparaiso en Lima. - H. Cheesman, Attwood, (s.) Londen. In het gezigt een driemast schip.

BATAVIA, 26 Junij. Dijkema, Elise Susanna, Rott. — 3 Julij. Verschoor, Batavia, id. — 4 Julij. Bouten, Jan van Hoorn, San Francisco. — 7 Julij. Vis, Rotterdam, Rott. — 11 Julij. Gardes, Atlas, Hamb. — 15 Julij. Clars, Johanna Catharina, Amst. — 18 Julij. v. d. Mey, Flevo, id.

UITGEZEILD:

TEXEL, 21 Sept. O. E. Smith, Diana, (s.) Londen. - J. Gjersöe, Familien, Drammen. - H. J. Printz, Christina Charlotte, Avontuur. — 22 Sept. P. P. Poppens, Johannes, New-York. - G. B. Castellano, Pio Nono, Napels en Messina. - J. G. Frost, Falcon, Sunderland. - J. Dickenson, Prince, (s.) Hull. - N. Petterson, Sophia Augusta, Stockholm. - H. Falck, Hannah Christina, Frederikstad. - C. Lorentsen, Wenskabet, Drammen. - L. B. Holst, Nidelven, Holmstrand.

HELVOET, 20 Sept. T. Voss, Heinrich Theodoor, Oostzee. — 12 Sept. W. H. Smith, Apollo, (s.) Londen. - D. Sullevan, Gannet, (s) Liverpool. - J. P. Abroe, Amalia, id. - H. Cross, Wupper, Hull. — 22 Sept. A. Ritchie, Maria, Grangemouth. - R. Struk, Neptunus, Seaham. - J. C. Vanselow, Cathinka, Newc. - F. C. de Boer, Willem Cornelis, St. Petersb. - R. B. Jonker, Willem Karel, Stettin. - D. H. Nieman, Noordster, Drammen.

BATAVIA, 22 Junij. Ouwehand, Kinderdijk, Rott. — 26 Junij. Niemann, Prebislan, Bremen. — 3 Julij. Dupeyrez, Bonsere, Bordeaux. — 14 Julij. Prosser, Generaal Michiels, China. - Bokema, Clara Anna Maria, id. — 16 Julij. Verschuur, Hendricus Gerardus, Amst. - Schroder, Willem, Rott. — 21 Julij. Nehalennia, Amst.

Van Scheepsvrachten is het volgende bekend, als: de *Alida Wilhelmina* laadt Suiker voor *f* 80, de *Jan van Hoorn* is gedeeltelijk bevracht voor Suiker à *f* 80, Rijst à *f* 75 en Arak à *f* 100. De *Atlas* is gecharterd naar Hamburg voor £ 3:5. De *Plancius* is gecharterd door Chineezen voor Singapore en Amoy bij de roest voor *f* 12,000 de reis geraamd op 5 maanden; en langer durende *f* 2600 per maand. Het Schip komt van daar op Java terug. De *Johanna Catharina* is gecharterd naar Canton bij de roest voor *f* 10,000. Het Bremer Schip *Ceres* laadt voor eigen rekening, zoomede het Bremer Schip *Livonia*.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Kapt. de Boer, van Batavia in Texel binnen, rapporteert gepraaid te hebben:

Den 18den dezer bij Wight: Philips van Marnix, Kapt. van Duin, van Amsterdam n. Batavia.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, de Boer, Clara Henriette: 3,525 b. Koffij, 2,268 kann. Suiker, 125 k. Indigo, 39 fard. Kaneel, 1,843 k. Thee, 793 sch. Tin, 1,671 b. Bindrottingen, N. H. M.

CARDIFF, Preckel, O'Connell: 1 lading Staf- en Plaat-Yzer, 1 partij Blik, Gebr. van der Vliet.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 23 September in lading naar:

Keulen	D. Hoogeweg, Prins Emil.
„	G. T. Breink, Colln Nº. 21.
Mainz	W. Keller, Maintz Nº. 1.
Duisburg	J. L. Arera, Ondine.
Manheim	J. F. Arnold, Freundchaft.
Ludwighaven	J. Hakstein, Ludwighaven Nº. 10.
Straatsburg	G. Haentjes, Frankfort Nº. 23.
Frankfort en Coblentz	C. A. v. Rietschoten, Frankf. Nº. 18.
Weesel	B. Brinkkamp, Twee Gebroeders.
Duseeldorp, Neus en Urdingen	G. Brugman Niederrein Nº. 3.
Maastricht	J. Bergers, Le Charlemange.
Tiel	C. van Uden, de Vr. Magdalena.
's Hertogenbosch en Maastricht	H. van Eyken Lz., de Vier Gebroeders. Sluit 28 September.
Venlo en Roermond	J. v. Alem (Beurt L. de Rijk en Cº.) de Harmonie.

AMSTERDAM 22 September vertrokken naar:

Manheim	L. Stamel, Edmund.

KEULEN, 21 September in lading naar:

Amsterdam	Kapt. Wemmers. Köln Nº. 7.
Rotterdam	„ v. Alen „ „ 5.

Rijnhoogte	ARNHEM	21 Sept.	0 el	99 duim
	KEULEN	21 „	5 voet.	4½ „

Wegens verkeerde opgave is in de advertentie van 't overlijden van den Ed. Achtbaren heer Mr. F. A. van der Maesen te Naarden, in ons Nummer 1042 eene fout geslopen: Er stond verkeerdelijk Mr. C. A. van der Maesen.

---

te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.